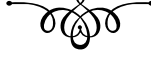

ArdhanArIshvarastotram 6

అర్ధనారీశ్వరస్తోత్రమ్ ౬

Document Information

Text title : Ardhanarishvara Stotram 6

File name : ardhanArIshvarastotram6.itx

Category : shiva

Location : doc_shiva

Author : kalhaNa

Transliterated by : Ruma Dewan

Proofread by : Ruma Dewan

Description/comments : Kavyamala 14

Latest update : April 17, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

April 17, 2025

sanskritdocuments.org

అర్ధనారీశ్వరస్తోత్రమ్ ౬

(కల్పణకృతమ్)

భాలం వహ్నిశిఖాజ్ఞేతం దధదధిశ్రోత్రం వహన్సంమృత-
క్రీడకుణ్డలి జృమ్భితం జలధిజచ్ఛాయాచ్ఛకణ్డచ్ఛపిః ।
వక్షో బిభ్రదహీనకళుప్తకచితం బద్ధాఙ్గానార్ధస్య వో
భాగః పుఙ్గవలక్ష్మణోఽస్తు యశనే వామోఽథవా దక్షిణః ॥ ౧॥

వామే సాఙ్గానమక్షి దక్షిణదిశి శ్యామాయమానో గలః
పాణౌ తిష్ఠతి దర్పణోఽత్ర ముకుటేఽముత్ర స్థితశ్చన్ద్రమాః ।
తన్మాతేయమయం పితేతి సుచిరాత్సప్తశ్శబ్దజ్ఞం శనై-
ర్యస్యోత్పంజ్గమగాద్గుహో భవతు వః ప్రీత్యై సం గౌరీశ్వరః ॥ ౨॥

ముఖేఽభాజినమస్య కుమ్భకుహరే ముక్తాః కుచాగ్రోచితాః
కిం భాలజ్వలనేన కజ్జలమతః కార్యం తవాఙ్గోః కృతే ।
సన్ధానే వపురర్ధయోర్భగవతోరిత్యం నిషేధేఽప్యహేః
కర్తవ్యే ప్రియయోత్తరానుసరణోద్యుక్తో హరః పాతు వః ॥ ౩॥

విహితమజగోశ్శృంగైర్గ్రామాభ్యాం ధనుర్ఘటితం తథా
నరకరటిన్దోర్దేహార్ధాభ్యాం గణం ప్రతిగృహ్ణాతః ।
ద్వివిధరచనావల్లభ్యానాం నిధేరుచితా విభో-
ర్జయతి లటభాపుమాభాగాభ్యాం శరీరవినిర్మితిః ॥ ౪॥

నేదం పర్ణసమీరణాశనతపోమాహాత్యముక్షౌరగౌ
పశ్యైతావత ఏవ సమ్మృతి కృతౌ తన్మాత్రవృత్తీ బహిః ।
ప్రేమైవార్ధమిదం చరాచరగురోః ప్రాప్తేయమాత్మస్తుతి-
రిత్యం దేవవధూముఖాచ్ఛుతిసుఖాః శృణ్వత్సపర్ణావతాత్ ॥ ౫॥

కావ్యేతేషు రుచిః కచేషు ఫణినాం పుంస్కోకిలన్యేవ తే
గోభిః కణ్ఠతటస్య హృష్యతి పురో దృక్స్య చక్షుఃశ్రుతేః ।
సన్ధానేఽభినవే మిథో భగవతోర్జహ్వ పృథకస్పర్ధిసి

భిన్నార్థా సదృశాక్షరామపి వదన్వేవం గిరం పాతు వః ॥ ౬॥

దాతుం వాఞ్చతి దక్షిణేపి నయనే వామః కరః కజ్జలం
భౌజజ్గం చ భుజేజ్జదం ఘటయితుం వామేపి వామేతరః ।
ఇత్థం స్వం స్వమశిషితం భగవతోరర్థం పశ్యతోః
సాధారరస్మితలాఞ్చితం దిశతు వో వక్రం మనోవాఞ్చితమ్ ॥ ౭॥

గాఢావిజ్గన మజ్గలం భవతు తే స్వస్త్వస్తు వశ్చాఆటవః
కిం బ్రూమః ప్రియయా విలాసకలహ శ్రద్ధేయ ఏవాసి న ।
ఇత్యుక్తే నిబిడప్రవాసచక్తైర్యావదగ్గజైః స్థీయతే
సజ్జట్టః శివయోః స తావదధికస్పష్టః శివాయాస్తు వః ॥ ౮॥

తదర్ధనారీశ్వరమూర్ధరత్నమర్థం విధోరస్తు సమృద్ధయే వః ।
యదద్రికన్యావదనాతిరిక్తద్వితీయభాగభ్రమమాతనోతి ॥ ౯॥

తద్వీతవ్యతిరేకమద్రితనయాదేహేన మిశ్రిభవ-
న్నిష్పృత్యాహమిహ వ్యపోహతు వపుః స్థాణోరభద్రాణి వః ।
వేష్యా భోగివధూశరీరకుటిలశ్యామత్విషా వేష్టితా
జూటాహరపి యత్ర భాతి దయితామూర్త్యేవ పృక్తా తనుః ॥ ౧౦॥

ప్రౌఢాః కఞ్చుకినో జరదవృషరః కుబ్జస్తుషారద్యుతి-
ర్నిత్యాప్తోపి బహిష్కృతః పరికరః సోఽయం సమస్తోఽప్యహో ।
అర్థాద్యదవసతీకృతాద్భగవతా చారిత్రచర్యావిదా
సా భిద్యాద్ధురితం చరాచరగురోరన్తఃపురం పార్వతీ ॥ ౧౧॥

లీలోద్యానవనశ్మశానగమనే స్వేచ్ఛాపరాధీనయోః
సమ్యక్సామృతాదిగమృతరదశాసప్రీడనిర్వీడయోః ।
పర్యాప్తాతులరామణీయకమహాశ్రీభైరవాకారయోః
క్షేమం వః శివయోః సమాసమదృశోర్దిశ్యాదచిన్త్యం వపుః ॥ ౧౨॥

చూడేన్దోరివ రోచిషా ముకులితం వాతాయనాభం శ్రియః
పానార్థం పరిషేవితం మధుకరాకారైః కుమారాననైః ।
ఔన్నత్యాదధివాస్య వక్త్రపవనైర్హృణోపయోగీకృతం
కస్యోరోజసరోజమస్తి న మనస్తోషాయ గౌరీశయోః ॥ ౧౩॥

అర్థం స్నిగ్ధవిముగ్ధమిద్ధహుతభుగ్నిగ్ధం తథార్థం జగ-
త్పాయాదీశ్వరయోస్తదక్షి తిలకస్థానస్థితం వీక్ష్య యత్ ।

క్రీడాకర్మణి కార్ముకం కరతలే కర్తుం కిరీటేస్తునా
సోత్సేకశ్చ నిరుత్సుకశ్చ యుగపద్దేవః స్మరో జాయతే || ౧౪ ||

వ్యాలా వాయుభుజస్తృణేథి చ తృణాన్యౌజ్ఞా బుభుక్షాతురో
నిష్కాపీనపటః కుటుమ్భభరణో కిం తస్యస్మి చింతాకులః |
దౌర్గత్యాదితి పిణ్డమేకమకరోద్ధారిశరూపేణ యో
యశ్చాభీష్టఫలప్రదస్త్రజగతః కస్మైచిదస్మై నమః || ౧౫ ||

జ్ఞాఘోషైర్బధిరీకరోతి కకుభో బాహూ ముహుః పశ్యతి
స్వస్య స్వేన వికత్తతే రచయతి ప్రోచ్యైస్తరాం తర్జనీమ్ |
యస్మిన్కేవలమేవ కేలిరభసాజ్ఞాతే౭ర్ధనారీశ్వరే
వీరంమన్యతయా స మన్మథభటో వాతూలితస్తం స్తుమః || ౧౬ ||

వపుఃఖణ్డే ఖణ్డః ప్రతివసతి శైలేన్ద్రదుహితుః
శిఖణ్డే ఖణ్డేన్దుః స్వయమపి విభుః ఖణ్డపరశుః |
తథాపి ప్రత్యగ్రం శరణముపయాతం ప్రతి విభో-
రఖణ్డో వ్యాపారో జగతి కరుణాయా విజయతే || ౧౭ ||

ప్రేమార్థం వపుషో విలోక్య మిలితం దేవ్యా సమం స్వామినో
మౌలౌ యస్య నిశాపతిర్నగసుతావేణీనిశామిశ్రితః |
ఆస్తే స్వామ్యనువర్తనార్థమివ తత్కృత్వా వపుః ఖణ్డీతం
దేయాదద్యయభావనాం స భగవాన్దేవో౭ర్ధనారీశ్వరః || ౧౮ ||
ఇతి కాశ్మీరకమహాకవిశ్రీకల్హణకృతం అర్ధనారీశ్వరస్తోత్రం సమూర్ణమ్ |

Notes:

The ArdhanaārīśvaraStotram అర్ధనారీశ్వరస్తోత్రమ్ has been composed by Mahākavi Kalhaṇa మహాకవి కల్హణ of Kāśmīra కాశ్మీర.

Śloka-s శ్లోకాః of this composition are found in the Kalhaṇa's RājaTaraṅgiṇī కల్హణవిరచితా రాజతరంగిణీ. The English Translation by M. A. Stein about Kalhaṇa's RājaTaraṅgiṇī కల్హణవిరచితా రాజతరంగిణీ provides more details about Mahākavi Kalhaṇa మహాకవి కల్హణ of Kāśmīra కాశ్మీర.

Encoded and proofread by Ruma Dewan

——
ArdhanArIshvarastotram 6

pdf was typeset on April 17, 2025

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

